

ادامه از صفحه قبل

حجت‌الاسلام والمسلمین خسروپناه در ادامه خاطرنشان کرد: مدخل «نظام خانواده اسلامی» به‌تنهایی ظرفیت یک کتاب مستقل را دارد و با حساسیت ویژه‌ای تدوین شده است. در بخش «نظام سلامت» نیز به ابعاد مختلف سلامت جسمی، روحی، معنوی و حتی جنسی پرداخته شده است.

بخش ششم کتاب، نظام غایی اسلام

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در پایان گفت: آخرین بخش کتاب با عنوان «نظام غایی اسلام» به مباحثی همچون رفاه اجتماعی، عدالت، پیشرفت، تمدن اسلامی، حیات طیبه، کمال و قرب الهی می‌پردازد.

• آیت‌الله‌العظمی مکارم‌یک «اندیشه کهکشانی» در آسمان حوزه علمیه هستند

استاد علی‌اکبر رشاد نیز در این آیین رونمایی، با اشاره به تدوین کتاب «منظومه فکری آیت‌الله‌العظمی مکارم‌شیرازی» خاطرنشان کرد: درگذشته درباره منظومه فکری امام‌خمینی ^{علیه السلام} و امام خامنه‌ای ^{علیه السلام} کار و آثار آن عزیزان در چند نوبت تجدید چاپ و به زبان‌های مختلف ترجمه شد.

کتاب منظومه فکری حضرت آیت‌الله سبحانی در دستوراست

وی ادامه داد: اکنون نیز منظومه فکری مرجع عالیقدر حضرت آیت‌الله حاج شیخ جعفر سبحانی در دستور کار قرار دارد و در آینده در خصوص شخصیت‌های بزرگ حوزه‌های علمیه این کار انجام خواهد شد.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی تأکید کرد: خداوند متعال نعمتی بزرگ به حوزه‌های علمیه، جامعه اسلامی و ملت با بصیرت ایران عنایت کرده و آن وجود شخصیت‌های عظیمی همچون آیات عظام مکارم‌شیرازی و سبحانی است و امیدواریم همچنان سایه با برکتشان بر سر حوزه و جامعه اسلامی مستدام باشد.

مسئولیت‌پذیری و عافیت‌گزیزی معظم‌له

این استاد حوزه علمیه، «حضرت آیت‌الله مکارم‌شیرازی» را مرجعی مجاهد دانست و گفت: ایشان در تمام صحنه‌های انقلاب اسلامی حضور فعال داشته و در وقایع و حوادث مختلف، بی‌هیچ ملاحظه‌ای وارد میدان شده‌اند؛ حتی اگر هزینه آن تحمل توهین و هجمه باشد. این روحیه مسئولیت‌پذیری و عافیت‌گزیزی، از برجسته‌ترین ویژگی‌های شخصیتی ایشان است.

رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی ادامه داد: حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی شخصیتی جامع‌الاطراف دارد؛ ایشان در فقه، اصول، فلسفه، کلام، تفسیر و اخلاق به صورت جامع و کامل ورود کرده و در همه عرصه‌ها اثرگذار بوده است و حقیقتاً یک «اندیشه کهکشانی» در آسمان حوزه علمیه هستند.

استاد رشاد با اشاره به سابقه آشنایی خود با آثار حضرت آیت‌الله مکارم‌شیرازی گفت: از دهه ۴۰ و ۵۰ آثار ایشان را مطالعه می‌کردیم. این مرجع عالی‌قدر دارای قلمی روان، خوش ذوق و جوان‌پسند است و در زمانی که هنوز مباحثی چون «فلسفه دین» در حوزه‌های علمیه رایج نبود، درباره نیاز به دین، قلمرو دین و مسائل نوپدید سخن می‌گفتند و می‌نوشتند.

نگارش آثار متناسب با زبان و ذهن جوانان

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی با اشاره به دیگر

ادامه از صفحه قبل

حوزه علمیه مرکز تولید علم برای تمدن‌سازی اسلامی است

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی با اشاره به جایگاه راهبردی حوزه‌های علمیه در فرآیند تمدن‌سازی اسلامی و طراحی نظامات اجتماعی تأکید کرد: حوزه را باید به‌عنوان مرکز تولید علم در راستای تمدن‌سازی و طراحی نظامات اجتماعی تعریف کنیم. این تعریف، مبنای یک پیام کلان و راهبردی است که مخاطبان آن همه شخصیت‌های حوزوی، علما، اندیشمندان و نهادهای مختلف حوزوی در قم، خراسان، اصفهان و سایر استان‌ها هستند.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه، با بیان اینکه همگان مخاطب این پیام هستند، خاطرنشان ساخت: همه ما باید نسبت خود را با این پیام روشن کنیم و آنچه در حیطه تخصص و کارآمدی خودمان است، به‌کار بگیریم. طبیعی است که مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه به‌عنوان نهاد اداره‌کننده حوزه‌ها، رسالتی محوری و مضاعفات در این مسیر بر عهده دارد و خواهد داشت.

وی ادامه داد: سال گذشته، مدیر محترم حوزه‌های علمیه، ابلاغیه‌ای صادر کردند که بر اساس آن، همه معاونت‌ها باید مأموریت خود را با این پیام روشن کنند. در پی این ابلاغیه، معاونت پژوهش حوزه، با رویکردی هدفمند به این پیام پرداخت. این معاونت به‌عنوان مرکز راهبری و سیاست‌گذاری پژوهش و همچنین پژوهشکده مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت به‌عنوان مرکز تحلیل و اندیشه‌ورزی، اقدامات قابل توجهی انجام داده‌اند.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی، همچنین به نقش معاونت بین‌الملل اشاره کرد و گفت: این بخش با رویکرد بین‌المللی به پیام رهبری نگاه کرده است. در کنار آن، معاونت برنامه‌ریزی نیز با همکاری پژوهشکده مطالعات حوزه و روحانیت، برنامه پنج‌ساله دوم حوزه را طراحی کرده است. در آغاز این طراحی، اهداف کلان و مضامین کلّامی برگرفته از پیام مذکور استخراج شد و بر کل طراحی برنامه پنج‌ساله سایه انداخت.

برنامه پنج ساله دوم حوزه با الهام از مضامین کلان پیام رهبری تدوین شد

وی تصریح کرد: برنامه پنج‌ساله دوم حوزه با این افق و رویکرد طراحی شده است و طبیعی است که این برنامه در همه معاونت‌ها و کل مرکز مدیریت تأثیر خود را بر جای خواهد گذاشت و نقشه راه جامعی برای تحقق رسالت تمدنی حوزه علمیه فراهم خواهد آورد.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی، از بازنگری اساسی در سیاست‌ها و برنامه‌های درسی حوزه‌های علمیه خبر داد و گفت: در راستای تحقق پیام «حوزه پیشرو و سرآمد» بازخوانی جامع سیاست‌های آموزشی در دستور کار قرار گرفت.

این استاد حوزه علمیه افزود: بسته سیاستی نظام آموزش حوزه طراحی شده و پس از

ویژگی‌های ممتاز حضرت آیت‌الله مکارم‌شیرازی، گفت: آثار این مرجع عالی‌قدر متناسب با زبان و ذهن جوانان نگاشته می‌شد و همین مسئله موجب استقبال گسترده جوانان از کتاب‌های ایشان شد.

این استاد حوزه علمیه «مدیریت» را از دیگر ویژگی‌های برجسته حضرت آیت‌الله مکارم‌شیرازی برشمرد و خاطرنشان کرد: ایشان مدیری توانمند هستند که در عرصه‌های علمی و نیز تأسیس حوزه‌های علمیه و مؤسسات آموزشی، روحیه مدیریتی ممتاز و کم‌نظیری دارند. استاد رشاد با اشاره به روحیه شجاعت و مسئولیت‌پذیری این مرجع تقلید گفت: برخی افراد در حوادث و مسائل حساس زمانه ملاحظاتی دارند و ترجیح می‌دهند وارد میدان نشوند، اما حضرت آیت‌الله مکارم‌شیرازی همواره در صحنه‌های مختلف حضور داشته و از دین و انقلاب اسلامی دفاع کرده‌اند.

رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی طی مراحل بازبینی و رفت‌وبرگشت‌های کارشناسی، برای تصویب نهایی به شورای عالی حوزه‌های علمیه ارسال شده است. این بسته، مبنای ریل‌گذاری جدید نظام آموزشی حوزه‌های علمیه است.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه گفت: یکی از محورهای مهم این تحولات، بازبینی رشته فلسفه با تأکید بر «امتداد اجتماعی» بوده است. طی یک سال اخیر، با برگزاری هم‌اندیشی‌هایی از سطح دویست‌نفره تا جلسات خبگانی محدودتر، موفق به بازنگری کلیات برنامه درسی سطوح دو و سه فلسفه شدیم. از سال آینده، طلاب پذیرفته‌شده در این رشته، دروس خود را بر مبنای رویکرد امتداد اجتماعی خواهند گذراند. بازنگری سطح چهار فلسفه هنوز در جریان است و جلسات کارشناسی آن ادامه دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی، از تحولی دیگر در رشته فقه خبر داد و گفت: در سال گذشته، موفق شدیم کلیات برنامه درسی بیش از هشت رشته و گرایش تخصصی را در کمیسیون مربوطه بررسی کرده و به تصویب برسانیم. این رشته‌ها عبارتند از: فقه سیاست، فقه حکومت، فقه تربیت، فقه اقتصاد، فقه اطلاعات و امنیت، فقه خانواده، فقه اخلاق و فقه مقارن. امید است که تدوین سرفصل‌های تفصیلی این رشته‌ها تا سال تحصیلی آینده به پایان برسد.

وضعیت سایر رشته‌ها و برنامه عملیاتی سال ۱۴۰۵

معاون آموزش حوزه‌های علمیه در ادامه، از بازنگری رشته تفسیر و کلام خبر داد و تصریح کرد: بازبینی رشته تفسیر آغاز شده؛ اما هنوز به نتیجه نهایی نرسیده است. در رشته کلام نیز مراحل بازنگری شروع شده و امیدواریم با تلاش بیشتر، این بازبینی‌ها به مصوبه نهایی منجر شود.

وی در پایان با اشاره به بسته جامع سیاستی اولیه که کل نظام آموزش حوزه را پوشش می‌دهد، اظهار کرد: مجموعه برنامه‌های مرکز مدیریت، برای سال ۱۴۰۵ تهیه شده و در قالب پنج اولویت راهبردی ناظر بر پیام «حوزه پیشرو و سرآمد» به واحدهای حوزوی ابلاغ گردیده است.

• تدوین سیاست‌های کلان تحقق پیام «حوزه پیشرو و سرآمد»

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدحسین میرمعزی هم در این مراسم، با اشاره به پیام «حوزه پیشرو و سرآمد» رهبر شهید انقلاب اسلامی به حوزه‌های علمیه، اظهار کرد: از ابتدای صدور این پیام، آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه، ما را موظف به کار روی آن کردند. بر همین اساس چندین تحلیل مضمونی از پیام انجام شد و به این نتیجه رسیدیم که این پیام دقیقاً یک بیانیه راهبردی است.

وی افزود: این پیام سه موضوع را به‌روشنی تبیین کرده است: نخست، وضعیت مطلوب

بعدی واگذار می‌شود، چرا که معاصرت با یک شخصیت بزرگ و حتی روابط نزدیک خانوادگی گاه همچون حجابی، مانع درک همه زوایای عظمت او می‌گردد.

این استاد حوزه با بیان اینکه بسیاری از ابعاد شخصیت علمی، اخلاقی و اجتماعی آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی از زبان شاگردان و از طریق آثار و برکات حضور ایشان در جامعه فهمیده است، گفت: گاهی احساس می‌کنم خداوند این شخصیت‌ها را دقیق و حساب‌شده برای مقاطع خاص حفظ می‌کند.

وی در بخش دیگری از سخنان خود به نقش تعیین‌کننده این مرجع تقلید در برهه‌ای حساس از تاریخ انقلاب اسلامی اشاره کرد و افزود: بعد از شهادت رهبر عزیز انقلاب اسلامی در روزهایی که جامعه در التهاب و نگرانی قرار داشت و همه می‌پرسیدند آینده چه خواهد شد، مواضع، بیانات و پیام‌های آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی آرامش ویژه‌ای به جامعه داد. حتی یک سخنرانی کوتاه چهار یا پنج دقیقه‌ای از ایشان در همان ایام توانست فضای ملتهب جامعه را فروکش کند.

شخصیت آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی فقط در آثار علمی خلاصه نمی‌شود

این استاد حوزه علمیه در ادامه با اشاره به ابعاد گسترده شخصیت معظم‌له، خاطرنشان کرد: مجموعه «منظومه فکری» منتشرشده، هرچند بخش علمی شخصیت ایشان را با نظم و ساختاری دقیق بررسی کرده، اما شخصیت این مرجع بزرگوار هرگز تنها در آثار علمی خلاصه نمی‌شود. سیره عملی و رفتاری ایشان نیز نیازمند تدوین و تبیین منظومه‌مند است.

حجت‌الاسلام والمسلمین مکارم شیرازی در ادامه به تبیین ابعاد شخصیتی و روش عملی آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی پرداخت و با اشاره به دو ویژگی محوری این مرجع جهان‌تشیع، اظهار داشت: شجاعت در اظهار حق و توجه عالمانه به نیازهای روز جامعه، از برجسته‌ترین مؤلفه‌های رفتاری ایشان به شمار می‌آید.

وی در تبیین نخستین ویژگی یعنی شجاعت، خاطرنشان کرد: یکی از شاخصه‌های برجسته رفتاری آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی، شجاعت بی‌نظیر ایشان است. بسیاری از افراد ممکن است حقیقت را درک کنند و بدانند، اما توان و جرأت ابراز آن‌را در فضای عمومی و در مواجهه با هزینه‌ها نداشته باشند؛ در حالی‌که ایشان بارها در موضع‌گیری‌های حساس و هنگام بیان مسائل دشوار، صرفاً بر اساس «تکلیف الهی» عمل می‌کردند.

حجت‌الاسلام مکارم شیرازی افزود: ایشان همواره بر این باورند که عالم دینی وظیفه دارد در زمان لازم و مقتضی، سخن بگوید و سکوت به هنگام نیاز جامعه به بیان حقیقت، جایز نیست. این رویکرد، ریشه در نگاه مسئولیت‌محور ایشان به فقا‌هت و مرجعیت دارد.

توجه دقیق و مستمر به نیازهای عینی و عملی

جامعه

این استاد حوزوی دومین ویژگی محوری این مرجع عالیقدر را توجه دقیق و مستمر به نیازهای عینی و عملی جامعه دانست و گفت: بسیاری از آثار ماندگار، کتاب‌های مرجع و نیز مؤسسات علمی و فرهنگی که به همت آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی شکل گرفت، همه بر پایه «تشخیص یک نیاز واقعی» در جامعه پایه‌ریزی شد؛ ایشان هرگز دست به تألیف یا تأسیس کاری نمی‌زدند مگر آن‌که خلأ و نیازی ملموس را در آن عرصه احساس می‌کردند.

حجت‌الاسلام والمسلمین مکارم شیرازی به نقلی از آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی اشاره کرد و گفت: ایشان نقل می‌فرمودند که اوایل پیروزی انقلاب اسلامی، جمعی از فرماندهان ارتش جمهوری اسلامی ایران نزد ایشان آمدند و درخواست کردند کتابی معتبر و جامع برای تدریس «مدیریت از دیدگاه اسلام» معرفی کند. ایشان پس از جست‌وجو و تحقیق گسترده، دریافتند که هیچ اثر جامع و منسجمی در این حوزه وجود ندارد. در نتیجه، به جای معرفی کتاب دیگران، خود شخصاً دست به تألیف کتاب «مدیریت در اسلام» زدند و این خلأ علمی و عملی را پر کردند.

وی افزود: به همین صورت، تألیف مجموعه ارزشمند و پرآوازه «تفسیر نمونه» نیز بر همین مبنای شکل گرفت، چرا که ایشان نیاز جامعه به تفسیری روان، مستند، به‌روز و متناسب با پرسش‌های معاصر را احساس کردند. تأکید آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی بر این بود که هرگاه خلأیی در جامعه احساس شود، عالم دینی نباید تنها نظاره‌گر بماند، بلکه موظف است وارد میدان شده و اقدام عملی انجام دهد. این روش، الگویی کارآمد برای حوزه‌های علمیه در مواجهه با مسائل مستحدثه و نیازهای نوپیدای اجتماعی به شمار می‌رود.

حجت‌الاسلام والمسلمین مکارم شیرازی با اشاره به نقش تاریخی مجله «مکتب اسلام» اظهار داشت: در آغاز راه‌اندازی این مجله، بسیاری از افراد ارزش و اهمیت آن حرکت را درک نمی‌کردند، اما امروز شاهدیم که این اقدام، چه شبکه گسترده و مؤثری از نیروهای فرهنگی و انقلابی را تربیت کرده است.

استاد حوزه علمیه افزود: بسیاری از کسانی که به دیدار ایشان می‌آیند، خود را از شاگردان مکتب اسلام معرفی می‌کنند و این نشان‌دهنده عمق تأثیرگذاری آن جریان فرهنگی است.

حجت‌الاسلام والمسلمین مکارم شیرازی در ادامه با تأکید بر ضرورت تدوین سیره عملی و رفتاری این مرجع تقلید، خاطرنشان کرد: همان‌گونه که منظومه فکری و علمی ایشان تدوین شده، لازم است ابعاد اخلاقی، رفتاری و مدیریتی این شخصیت نیز با همت شاگردان و هم‌راهان جمع‌آوری، تبیین و منتشر شود تا نسل‌های آینده بتوانند تصویری جامع و واقعی از این مرجع بزرگوار داشته باشند.

حوزه‌های علمیه با توجه به تحولات رخ‌داده و تحولات پیش‌رو؛ دوم، وضعیت موجود و آسیب‌شناسی کنونی حوزه‌ها؛ سوم، چگونگی گذار از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب. رئیس پژوهشکده مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت، با بیان اینکه پیام رهبری عمدتاً تأکیدی بر سخنان ایشان در ۳۷ سال گذشته است، گفت: رهبر شهید در حدود چهل سخنرانی مهم برای حوزه، بسیاری از این مباحث را به‌تفصیل بیان کرده‌اند و در این پیام به اهم آنها اشاره کردند. پیام «حوزه پیشرو و سرآمد» رهبر شهید ^{علیه السلام}، یک نقشه راه برای تحول حوزه‌های علمیه است.

این استاد حوزه علمیه ادامه داد: لازم بود این پیام با زبانی غیر از قلم یک محقق، بلکه با استفاده از بیانات خود رهبر معظم انقلاب تبیین شود. یک اثر ارزشمند توسط حجت‌الاسلام والمسلمین رضایی انجام شده و کتابی تدوین گردیده که هرکسی می‌تواند برای فهم دقیق‌تر این پیام، به این کتاب مراجعه کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین میرمعزی، همچنین از تدوین مجموعه‌ای با رویکرد راهبردی در موضوع تبلیغ خبر داد و گفت: در این مجموعه، بیانات امامین انقلاب حول سه محور «تبلیغ مطلوب، تبلیغ موجود و راهبردها» دسته‌بندی شده است.

رئیس پژوهشکده مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت در ادامه خاطرنشان کرد: سیاست‌های کلان تحقق این پیام را تدوین و به شورای عالی حوزه ارائه کردیم. این کار با زحمت فراوان توسط پژوهشکده انجام شد و شورای عالی نیز آن را تأیید کرد.

تدوین چشم‌انداز دوم حوزه‌های علمیه تا مهر ۱۴۰۵

وی با اشاره به روند اجرایی‌سازی پیام رهبر شهید در سال ۱۴۰۴، از تدوین «چشم‌انداز دوم حوزه‌های علمیه» به‌عنوان مهم‌ترین سند بالادستی این نهاد خبر داد و گفت: از فاصله زمانی صدور پیام رهبری در سال گذشته تا امروز، اقدامات متعددی صورت گرفته است. بلافاصله پس از ابلاغ این پیام توسط رهبر شهید ^{علیه السلام}، دستورالعمل اجرایی در تمام معاونت‌های حوزه تهیه و در شورای معاونان به تصویب رسید. بر این اساس، هر معاونتی موظف شد، طرح خود را ارائه و اقدامات مؤثر مورد نظر را پیشنهاد دهد.

حجت‌الاسلام والمسلمین میرمعزی، با بیان اینکه سال ۱۴۰۴، پایان‌بخش دوره نخست چشم‌انداز حوزه‌های علمیه بود، اظهار کرد: پژوهشکده مطالعات راهبردی مأموریت یافته است تا «چشم‌انداز دوم» را تدوین کند. این سند مهم و راهبردی تا مهرماه سال جاری تدوین و نهایی خواهد شد.

رئیس پژوهشکده مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت اظهار کرد: این چشم‌انداز، یکی از اسناد مهم بالادستی حوزه‌های علمیه محسوب می‌شود. مبنای تدوین این سند راهبردی، پیام «حوزه پیشرو و سرآمد» رهبر شهید انقلاب اسلامی ^{علیه السلام} است.